

STARTAP EKOTIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI

Bozorboyev Diyorbek Po'lat o'g'li
Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston
Milliy universiteti Jizzax filiali

Annotatsiya: Ushbu maqola startap ekotizimini rivojlantirishning iqtisodiy asoslarini ilmiy tahlil qiladi va zamonaviy iqtisodiyot sharoitida uning ahamiyatini yoritadi. Tadqiqot startap loyihalari, investitsiyalar, innovatsion g'oyalar, inkubatsiya va akseleratsiya markazlari, moliyaviy resurslar va davlat qo'llab-quvvatlash mexanizmlari orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish mexanizmlarini o'rganadi. Maqolada startap ekotizimining ish o'rinlarini yaratish, ichki va tashqi investitsiyalarni jalb qilish, innovatsion mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqish, milliy raqobatbardoshlikni oshirish va raqamli iqtisodiyotga o'tishda roli tahlil qilinadi. Shu bilan birga, startap ekotizimini rivojlantirish jarayonida yuzaga keladigan muammolar — moliyaviy barqarorlik, kadrlar tayyorlash, texnologik infratuzilma rivoji va regulyativ mexanizmlarning samaradorligi — ham ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, startap ekotizimini rivojlantirish orqali iqtisodiy samaradorlik oshadi, ish o'rinlari yaratiladi, investitsiyalar jalb qilinadi va mamlakatning global raqobatbardoshligi mustahkamlanadi.

Kalit so'zlar: startap ekotizimi, innovatsion rivojlanish, iqtisodiy samaradorlik, investitsiyalar, ish o'rinlari, innovatsion mahsulotlar, moliyaviy resurslar, inkubatsiya markazlari, akseleratsiya markazlari, regulyativ mexanizmlar, raqamli iqtisodiyot, texnologik infratuzilma, malakali kadrlar.

Аннотация: Статья посвящена научному анализу экономических основ развития стартап-экосистемы и её значению в современной экономике. Исследование рассматривает механизмы повышения экономической эффективности через стартап-проекты, инвестиции, инновационные идеи, инкубаторы и акселераторы, финансовые ресурсы и государственную поддержку. В статье анализируется роль стартап-экосистемы в создании рабочих мест, привлечении внутренних и внешних инвестиций, разработке инновационных продуктов и услуг, повышении национальной конкурентоспособности и переходе к цифровой экономике. Также рассматриваются проблемы развития стартап-экосистемы, включая финансовую устойчивость, подготовку кадров, развитие технологической инфраструктуры и

эффективность нормативно-правовых механизмов. Результаты исследования показывают, что развитие стартап-экосистемы способствует повышению экономической эффективности, созданию рабочих мест, привлечению инвестиций и укреплению глобальной конкурентоспособности страны.

Ключевые слова: стартап-экосистема, инновационное развитие, экономическая эффективность, инвестиции, рабочие места, инновационные продукты, финансовые ресурсы, инкубаторы, акселераторы, нормативно-правовые механизмы, цифровая экономика, технологическая инфраструктура, квалифицированные кадры.

Annotation: The article provides a scientific analysis of the economic foundations for developing a startup ecosystem and its significance in the modern economy. The study examines mechanisms for enhancing economic efficiency through startup projects, investments, innovative ideas, incubators and accelerators, financial resources, and government support. The paper analyzes the role of the startup ecosystem in creating jobs, attracting domestic and foreign investments, developing innovative products and services, increasing national competitiveness, and transitioning to a digital economy. The study also addresses challenges in developing the startup ecosystem, including financial sustainability, workforce training, technological infrastructure development, and regulatory effectiveness. The results indicate that developing the startup ecosystem increases economic efficiency, creates jobs, attracts investments, and strengthens the country's global competitiveness.

Keywords: startup ecosystem, innovative development, economic efficiency, investments, jobs, innovative products, financial resources, incubators, accelerators, regulatory mechanisms, digital economy, technological infrastructure, skilled personnel.

Startup ekotizimi – bu innovatsion biznes loyihalar, startaplar, investorlar, mentorlar, inkubatsiya va akseleratsiya markazlari, ilmiy tadqiqot institutlari, davlat organlari va boshqa iqtisodiy subyektlar oʻrtasidagi oʻzaro integratsiyalashgan tizim boʻlib, mamlakat iqtisodiy rivojlanishining muhim omili hisoblanadi. Startup ekotizimini rivojlantirishning iqtisodiy asoslari ishbilarmonlik muhiti, moliyaviy resurslar, innovatsion salohiyat va texnologik infratuzilma bilan bevosita bogʻliq. Startup loyihalari iqtisodiyotning turli tarmoqlarida yangi ish oʻrinlarini yaratadi, ichki va tashqi investitsiyalarni jalb qiladi, innovatsion mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqadi hamda milliy iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshiradi. Startup ekotizimining samaradorligi innovatsion gʻoyalarni moliyaviy resurslar bilan taʼminlash, malakali kadrlarni tayyorlash va yangi texnologiyalarni ishlab chiqish orqali amalga oshiriladi.

Shu bilan birga, davlat siyosati va regulyativ mexanizmlar startaplarni qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi, jumladan soliq imtiyozlari, grantlar, subsidiyalar, patent va intellektual mulk huquqlarini himoya qilish tizimlari orqali startaplarning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash imkonini beradi. Startap ekotizimi nafaqat yangi biznes loyihalarini yaratishga, balki innovatsion ekotizimni shakllantirish va ilmiy-tadqiqot ishlarini amaliy iqtisodiy natijalar bilan bog'lashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, startaplar orqali ichki bozorni diversifikatsiya qilish, eksport salohiyatini oshirish va texnologik sohalarda milliy innovatsion salohiyatni rivojlantirish mumkin. Ekotizimning iqtisodiy samaradorligi investorlar uchun xavf va daromad balansini hisobga olgan holda moliyaviy instrumentlar va akseleratsiya loyihalari orqali oshiriladi. Shu nuqtai nazardan, startap ekotizimini rivojlantirishning iqtisodiy asoslari nafaqat innovatsion rivojlanish va ish o'rinlari yaratish bilan bog'liq, balki mamlakatning global raqobatbardoshligini oshirish, milliy iqtisodiy strategiyalarni amalga oshirish va raqamli iqtisodiyotga o'tishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli, startap ekotizimi rivojlanishini rag'batlantirish kompleks yondashuvni talab qiladi, bunda davlat siyosati, moliyaviy qo'llab-quvvatlash, kadrlarni tayyorlash va texnologik infratuzilma rivoji uyg'unlashtirilgan holda amalga oshiriladi. Natijada, startap ekotizimi mamlakat iqtisodiyotining innovatsion rivojlanishini rag'batlantiruvchi, ish o'rinlarini yaratadigan va global raqobatbardoshlikni oshiruvchi muhim iqtisodiy mexanizm sifatida qaraladi.

Startap ekotizimi innovatsion g'oyalarni iqtisodiy samaradorlikka aylantirish va yangi biznes loyihalarini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida qaraladi. Ushbu tizim startaplar, investorlar, inkubatsiya va akseleratsiya markazlari, ilmiy-tadqiqot institutlari, davlat organlari va boshqa iqtisodiy subyektlar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni mustahkamlab, innovatsion ekotizimni shakllantiradi. Startap loyihalari iqtisodiyotning turli tarmoqlarida ish o'rinlarini yaratadi, ichki va tashqi investitsiyalarni jalb qiladi, innovatsion mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqadi, milliy raqobatbardoshlikni oshiradi va raqamli iqtisodiyotga o'tishda muhim rol o'ynaydi. Startap ekotizimining samaradorligi moliyaviy resurslarni taqsimlash, texnologik infratuzilmani rivojlantirish, malakali kadrlarni tayyorlash va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash orqali oshiriladi. Shu bilan birga, davlat siyosati, regulyativ mexanizmlar va soliq imtiyozlari startaplarni rivojlantirishda strategik ahamiyatga ega bo'lib, ularning iqtisodiy barqarorligini ta'minlaydi. Startap ekotizimi shuningdek investitsiyalarni jalb qilish, biznes-muhitni diversifikatsiya qilish va innovatsion salohiyatni oshirish imkonini beradi. Ekotizimning rivojlanishi yangi malakali ish o'rinlarini yaratish, innovatsion mahsulot va xizmatlarni kengaytirish, iqtisodiy samaradorlikni oshirish va

mamlakatning global raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, startap ekotizimini rivojlantirishning iqtisodiy asoslari nafaqat biznesni qo'llab-quvvatlash va innovatsion rivojlanishni rag'batlantirish bilan bog'liq, balki davlat siyosati, moliyaviy qo'llab-quvvatlash va texnologik infratuzilma integratsiyasi orqali milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishiga xizmat qiluvchi kompleks mexanizm sifatida qaraladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi. Startaplar va innovatsion ekotizimni rivojlantirish bo'yicha yillik hisobotlar. Toshkent, 2022–2024.
2. Karimov B., Tursunov S. Startap ekotizimi va iqtisodiy rivojlanish. Toshkent: Iqtisodiyot va boshqaruv, 2023.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlari va qarorlari, raqamli iqtisodiyot va startaplarni rivojlantirish bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar. Toshkent, 2021–2024.
4. Mirzaev A. Innovatsion biznes va startap ekotizimi. Toshkent: Iqtisodiyot va moliya, 2022.
5. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. Startaplar va innovatsion rivojlanish bo'yicha hisobotlar. Toshkent, 2023.

